

مهم‌ترین معیارهای ازدواج کدامند؟

همزمان با تحولاتی که در نهاد خانواده و ازدواج در جهان در حال وقوع است، گروه‌های مختلف اجتماعی در جامعه ایران نیز تحولات محسوسی را در این زمینه تجربه کرده‌اند که از جمله آن می‌توان به تغییر و دگرگونی در اولویت‌های ارزشی تشکیل خانواده و ازدواج اشاره کرد.

همزمان با تحولاتی که در نهاد خانواده و ازدواج در جهان در حال وقوع است، گروه‌های مختلف اجتماعی در جامعه ایران نیز تحولات محسوسی را در این زمینه تجربه کرده‌اند که از جمله آن می‌توان به تغییر و دگرگونی در اولویت‌های ارزشی تشکیل خانواده و ازدواج اشاره کرد.

به گزارش ایسنا، تغییرات و دگرگونی‌ها در نهاد خانواده و ازدواج در طول مسیر توسعه گسترده است و نمی‌توان آن‌ها را جدا از تغییرات بزرگ تری که در عصر مدرن رخ می‌دهد درک کرد. همه این تغییرات در نقاط مشترکی با هم تلاقی می‌کنند که عبارتند از: افزایش سن ازدواج، کاهش ازدواج‌های ترتیب یافته و افزایش آزادی در انتخاب همسر.

پژوهشی که در خصوص معیارهای همسرگزینی در میان گروه‌های مختلف اجتماعی در جامعه معاصر ایران، توسط تیم پژوهشگران متشکل از مجید فولادیان (استادیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد)، سیدضیاء هاشمی (دانشیار گروه جامعه‌شناسی دانشگاه تهران) و محمود تیموری (دانشجوی دکتری گروه جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه دانشگاه فردوسی مشهد)، با جامعه آماری ۵۰۰۰ نفر از افراد ۱۵ تا ۶۵ ساله خانوارهای شهری و روستایی ساکن در کل کشور با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای، انجام شده، نشان می‌دهد: «از بین معیار همسرگزینی، به ترتیب ویژگی‌های شخصیتی (۸۴.۲۹ درصد)، ویژگی‌های عاطفی-روانی (۸۰.۸۲ درصد) و ویژگی‌های مذهبی (۷۱.۸۸ درصد) دارای بیشترین میزان اهمیت در ایران هستند.»

در این پژوهش آمده است: «شباهت و تفاوت‌های زنان و مردان تحت تاثیر خصوصیات فردی و اجتماعی است که مردان و زنان با توجه به آن معیارهای همسرگزینی را بر می‌گزینند. مردان بیشتر به دنبال معیارهای جسمانی و زنان بیشتر به دنبال معیارهای اجتماعی-اقتصادی هستند. در حالی که ارزش‌های فرهنگی جامعه به ویژگی‌هایی اشاره می‌کند که برای هم مردان و هم زنان حائز اهمیت هستند. معیارهای مرتبط به شخصیت، خانواده و مذهب که ناشی از الگوها و ارزش‌های خاص هر جامعه است، اشتراک جنسیتی بیشتری دارد و افراد از آنها در معیارهای همسرگزینی خود بهره می‌برند.»

نتایج حاصل از تاثیر سن بر معیارهای همسرگزینی نشان می‌دهد: «هرچه سن افراد کمتر باشد اولویت معیارهای فرامادی در او بیشتر است این در حالی است که هر چه سن افراد بالاتر می‌رود، آینده‌نگری‌های آن‌ها افزایش یافته و به معیارهای گسترده تری از جمله پایگاه اقتصادی-اجتماعی فرد مورد نظر برای ازدواج توجه بیشتری می‌کنند.» در این پژوهش محققان می‌گویند: «اهمیت خصوصیات ظاهری در انتخاب همسر برای مردان بیشتر از زنان است و از آن سو اهمیت ویژگی‌های اجتماعی-فرهنگی، موقعیت اقتصادی و ویژگی‌های مذهبی برای زنان بیشتر از مردان است. همچنین اهمیت ویژگی‌های شخصیتی، ویژگی‌های روانی-عاطفی و ویژگی‌های جغرافیایی در انتخاب همسر برای زنان و مردان تفاوت معنا دارد و یکسان نیست.»

در این پژوهش یافته‌ها نشان می‌دهند: «اهمیت خصوصیات ظاهری، ویژگی‌های اجتماعی-فرهنگی و موقعیت اقتصادی در بین افراد مجرد نسبت به افراد متأهل بیشتر است. با افزایش تحصیلات میزان اهمیت خصوصیات ظاهری و ویژگی‌های اجتماعی-فرهنگی افزایش می‌یابد و با افزایش تحصیلات میزان اهمیت موقعیت اقتصادی و ویژگی‌های جغرافیایی در انتخاب همسر کاهش می‌یابد. در حالی که میزان اهمیت معیار ویژگی‌های شخصیتی و ویژگی‌های روانی-عاطفی همسرگزینی در بین مردان با گروه‌های تحصیلی مختلف تفاوت معنا ندارند، همچنین میزان اهمیت ویژگی‌های شخصیتی همسرگزینی در بین زنان با گروه‌های تحصیلی مختلف تفاوت معنا ندارند و یکسان است.» در ادامه این پژوهش در خصوص رابطه بین شیوه همسرگزینی (مدرن یا سنتی) با معیارهای همسرگزینی، آمده است: «اهمیت معیارهایی مانند ویژگی‌های اجتماعی-فرهنگی، ویژگی‌های شخصیتی، ویژگی‌های مذهبی و ویژگی‌های جغرافیایی در همسرگزینی به طور معنا داری در بین زنان و مردانی که به شیوه مدرن همسرگزینی اعتقاد داشتند نسبت به زنان و مردانی که به شیوه سنتی همسرگزینی اعتقاد داشتند کمتر است.»

در نتایج این پژوهش آمده است: «امروزه ملاک‌های شخصیتی نظیر با گذشت بودن، عفت و پاکدامنی، سخاوتمند بودن، قابل اعتماد بودن، منظم بودن، متواضع بودن، منطقی بودن، شجاع بودن، صداقت، کم توقعی، لجباب نبودن و وجود ملاک‌های روانی-عاطفی؛ همچون آرام بودن، اعتماد به نفس داشتن، خوش خلق بودن، وجود عشق و علاقه قبل از ازدواج و خوش معاشرت بودن بیشترین اهمیت را یافته است. از آن سو نیز ملاک‌های اقتصادی و جغرافیایی کمترین اهمیت را دارند؛ بنابر این افراد به خانواده و ازدواج نه به منزله یک نهاد سنتی که در آن امنیت اقتصادی و جانی را تأمین می‌کند بلکه به منزله یک نهاد مدرن نگاه می‌کنند که زن و شوهر هر دو در امور خانواده و حتی درآمد آن سهیم اند و خانواده و

ازدواج جایی برای تحقق برابری جنسیتی است.»
این پژوهش در شماره سیزدهم فصلنامه پژوهش های جامعه شناسی معاصر به چاپ رسیده است.